

Τι (να) κάνουμε ΕΜΕΙΣ για το ΕΣΥ; Κείμενο προβληματισμού γιατρών του Ρεθύμνου για το Συνέδριο της ΟΕΝΓΕ

Διανύουμε μια δύσκολη περίοδο για την κοινωνία λόγω του κλίματος «δημοσιονομικής τρομοκρατίας» που κυριαρχεί και το οποίο επηρεάζει αρνητικά το εισόδημα των εργαζομένων, το εργασιακό και ασφαλιστικό τοπίο και το Κοινωνικό Κράτος. Στο πλαίσιο αυτό, το Δημόσιο Σύστημα Υγείας κινδυνεύει, αντί να ενισχυθεί με πόρους και προσωπικό όπως έχει δεσμευτεί η νέα κυβέρνηση και όπως επιβάλλει η συγκυρία της οικονομικής κρίσης, να δεχθεί τη «χαριστική βολή», πάντα για το «καλό της οικονομίας» και για τον «εξευμενισμό» των αγορών.

Οι νοσοκομειακοί γιατροί, παρά την ενδοτική γραμμή της ηγετικής γραφειοκρατίας της ΟΕΝΓΕ, κατάφεραν το προηγούμενο διάστημα, μέσα από την ενεργοποίηση των περιφερειακών Ενώσεων και με σωστή συνδικαλιστική τακτική (αξιοποίηση 48ωρου), να δημιουργήσουν ένα «μέτωπο εργασιακής και μισθολογικής αξιοπρέπειας» στα Νοσοκομεία και να επιβάλλουν σημαντικές νομοθετικές ρυθμίσεις που, αν υλοποιηθούν στο σύνολο τους, θα ενισχύσουν σημαντικά το Δημόσιο Σύστημα Υγείας και θα βελτιώσουν τις απαράδεκτες μέχρι σήμερα συνθήκες εργασίας, αμοιβής και εξέλιξης των γιατρών του ΕΣΥ.

Ο πιο καθοριστικός ίσως λόγος αυτής μας της επιτυχίας ήταν ότι **καταφέραμε να εντάξουμε τις κλαδικές μας διεκδικήσεις σε ένα στόχο συνολικής αναβάθμισης του ΕΣΥ και της δημόσιας περίθαλψης των πολιτών.**

Το ερώτημα σήμερα, εν όψει μάλιστα του προσεχούς Συνεδρίου της ΟΕΝΓΕ, είναι με ποια στρατηγική και τακτική θα συνεχίσουμε να διεκδικούμε αυτό το στόχο; Πως θα κατοχυρώσουμε τα θετικά βήματα που έγιναν και πως θα αποτρέψουμε υπαναχωρήσεις στο θέμα των προσλήψεων ή αποφάσεις όπως η περικοπή 10% του κονδυλίου των εφημεριών και η κατάργηση της αυτοτελούς φορολόγησης τους, που οδηγούν σε απλήρωτη υπερωριακή εργασία και σε σοβαρή μείωση των εισοδημάτων μας;

Γιατί πρέπει να είναι απολύτως σαφές ότι δεν μπορούμε προσδοκούμε καμιά περαιτέρω βελτίωση της θέσης μας μέσα σε ένα Σύστημα που απαξιώνεται στη συνείδηση των πολιτών, που ταλαιπωρεί αντί να λύνει προβλήματα, που διαβρώνεται καθημερινά από την παραοικονομία και τη διαφθορά, που δεν προσφέρει σύγχρονες και αποτελεσματικές υπηρεσίες σε όσους δεν έχουν πραγματικά άλλη επιλογή την ώρα της αρρώστιας. Γι' αυτό και οφείλουμε, με κάθε ευκαιρία, να αποσαφηνίζουμε ότι **δεν υπερασπιζόμαστε το σημερινό μίζερο και προβληματικό ΕΣΥ αλλά ένα άλλο Δημόσιο Σύστημα Υγείας** με δωρεάν και καθολική κάλυψη των αναγκών όλου του πληθυσμού και κυρίως με υπηρεσίες υψηλής ποιότητας.

Εκτός από το νεοφιλελευθερισμό υπάρχει και ... η προσωπική ευθύνη
Έχουμε επισημάνει κατ' επανάληψιν τα δομικά προβλήματα του ΕΣΥ: υποχρηματοδότηση - ανεπαρκής στελέχωση - ελλείψεις σε υποδομές και σύγχρονο εξοπλισμό-

ανυπαρξία Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας. Έχουμε τονίσει ότι, λόγω ακριβώς αυτών των προβλημάτων, η διαχρονική υποβάθμιση της δημόσιας περίθαλψης λειτουργεί σε όφελος των οργανωμένων επιχειρηματικών συμφερόντων του ιδιωτικού τομέα που κερδοσκοπούν εις βάρος των Ασφαλιστικών Ταμείων και των οικογενειακών προϋπολογισμών. Η πορεία αυτή δεν είναι αποτέλεσμα αδιαφορίας ή διοικητικής ανεπάρκειας. Ήταν συνειδητή επιλογή στα πλαίσια του νεοφιλελεύθερου μοντέλου οικονομικής και κοινωνικής πολιτικής, με στόχο την ανατροπή της σχέσης δημόσιου-ιδιωτικού στον τομέα της Υγείας. Γι' αυτό και οι διαδοχικές κυβερνήσεις των τελευταίων 15-20 χρόνων έχουν τεράστιες πολιτικές ευθύνες για το σημερινό χάλι του ΕΣΥ. Και φυσικά, στο βαθμό που δεν αλλάζει η βασική κατεύθυνση της πολιτικής Υγείας, οι κατά καιρούς διακηρύξεις για εκσυγχρονισμό, μεταρρύθμιση, επανίδρυση ή επαναθεμελίωση του ΕΣΥ είναι από υποκριτικές έως κενές περιεχομένου.

Οι ευθύνες λοιπόν του Κράτους για τα προβλήματα της Υγείας είναι γνωστές και δεδομένες. Το θέμα είναι αν η συζήτηση εξαντλείται σ' αυτές ή υπάρχουν και άλλες πτυχές που οφείλουμε να αναδείξουμε, αν πραγματικά μας ενδιαφέρει η βελτίωση της ποιότητας των υπηρεσιών που παρέχουμε στους πολίτες;

Υπάρχει, για παράδειγμα, ή όχι σημαντικό ζήτημα παραοικονομίας, σπατάλης και διαφθοράς στο Σύστημα Υγείας;

Υπάρχει ή όχι θέμα προσωπικής ευθύνης και των ίδιων των εργαζομένων στο Σύστημα, των γιατρών πρώτα απ' όλα, για τις δυσλειτουργίες και την ανυποληψία της δημόσιας περίθαλψης;

Οι απαντήσεις είναι προφανείς. Αυτό που δεν ήταν προφανές μέχρι τώρα είναι η ενσωμάτωση αυτής της «ατζέντας» στον κεντρικό πολιτικό και συνδικαλιστικό λόγο των νοσοκομειακών γιατρών.

Κανείς δεν αμφισβητεί ότι τα φαινόμενα παραοικονομίας και διαφθοράς στο ΕΣΥ δεν είναι πια μεμονωμένα, όπως θέλαμε να πιστεύουμε παλιότερα, αλλά έχουν αποκτήσει δομικό χαρακτήρα. Και δεν εννοούμε μόνο το γνωστό «φακελάκι» που είναι ίσως η «κορυφή του παγόβουνου», αλλά κυρίως τη συστηματική συναλλαγή των φαρμακευτικών εταιρειών και των εταιρειών ιατρικού εξοπλισμού - υγειονομικού υλικού με γιατρούς. Η συναλλαγή αυτή οδηγεί στην κατευθυνόμενη συνταγογραφία φαρμάκων, στην επιλεκτική παραγγελία υγειονομικού υλικού, στην επιλογή βιοϊατρικού εξοπλισμού συγκεκριμένου τύπου, ακόμα και στην προκλητή ζήτηση διαγνωστικών ή θεραπευτικών πράξεων, τόσο στο Δημόσιο όσο και στον Ιδιωτικό Τομέα. Το τελικό αποτέλεσμα είναι η έκρηξη του κόστους περίθαλψης και η επιδείνωση της, ούτως ή άλλως, προβληματικής κατάστασης των Ασφαλιστικών Ταμείων και συνολικά της οικονομίας. Το πρόβλημα λοιπόν της υπερχρέωσης, της σπατάλης και της διαφθοράς στο ΕΣΥ είναι υπαρκτό και χρειάζεται πολιτική αντιμετώπιση. Σήμερα δεν μπορούμε να αρκούμαστε σε διαπιστώσεις αφήνοντας την κατάσταση να διογκώνεται ανεξέλεγκτα. Αυτό υπονομεύει ανοικτά τη βιωσιμότητα του Δημόσιου Συστήματος Υγείας και προετοιμάζει το έδαφος στη νεοφιλελεύθερη επέλαση για την τελική εκποίηση του ΕΣΥ και του Κράτους Πρόνοιας.

Κανείς επίσης δεν αμφισβητεί ότι, πέρα από τις τεράστιες ελλείψεις σε ιατρικό και νοσηλευτικό-παράϊατρικό προσωπικό ειδικά στην επαρχία, ένα σημαντικό μέρος των προβλημάτων στην καθημερινή λειτουργία των νοσοκομείων θα μπορούσε να περιο-

ριστεί αν το σύνολο του προσωπικού έδειχνε τον απαραίτητο βαθμό υπευθυνότητας, ζήλου και αξιοπρεπούς προσφοράς στην εργασία. Ξεκαθαρίζουμε εξ' αρχής ότι είμαστε απόλυτα πεισμένοι πως αυτό που έχει διασώσει μέχρι σήμερα την αξιοπιστία του ΕΣΥ δεν είναι ούτε τα καλοπληρωμένα διοικητικά στελέχη ούτε οι γραφειοκράτες του Υπουργείου Υγείας, αλλά αυτή ακριβώς η ευσυνείδητη εργασιακή συμπεριφορά ενός σημαντικού τμήματος του ανθρώπινου δυναμικού των νοσοκομείων. Όμως, οφείλουμε ταυτόχρονα να αναγνωρίσουμε ότι εκτός από αυτή τη «ζώνη της αξιοπρέπειας», στα νοσοκομεία λειτουργεί παράλληλα μια αναλόγου εύρους «ζώνη ιδιοτέλειας» που είναι μεν παραγωγική αλλά για προσωπικό όφελος, ενώ στο μέσο του φάσματος κυριαρχεί μια διευρυνόμενη «ζώνη δημοσιόπαλληλισμού» που με τη δύναμη της αδράνειας υπονομεύει κάθε προσπάθεια ουσιαστικής αναβάθμισης των παρεχόμενων υπηρεσιών.

Θα μπορούσε να ισχυριστεί κανείς ότι εκτός από τη σταδιακή ιδιωτικοποίηση του ΕΣΥ που προωθείται «έξωθεν» (από τις νεοφιλελεύθερες πολιτικές υγείας), υπάρχει και η «εκ των έσω» **ιδιωτικοποίηση** με την εισβολή της λογικής της ιδιοτέλειας και του ατομικού οφέλους στο Σύστημα, που οδηγεί είτε στην παραοικονομία και τη διαφθορά, είτε στην αδιαφορία και το βόλεμα. Και τα δύο καταλήγουν στην έλλειψη ουσιαστικού ενδιαφέροντος για τον άρρωστο, σε ανεπαρκή ιατρική φροντίδα και *male practice*, στην εγκατάλειψη της συνεχούς εκπαίδευσης και μετεκπαίδευσης, στην υποχώρηση των αξιών του ανθρωπισμού και της κοινωνικής προσφοράς, στην έλλειψη συναδελφικότητας και αλληλεγγύης ανάμεσα μας. Η γενικευμένη απαξίωση του Δημόσιου Συστήματος Υγείας και των λειτουργιών του είναι η «φυσική» συνέπεια αυτών των συμπεριφορών.

Με άλλα λόγια, είναι αναγκαίο από δω και πέρα να επισημαίνουμε ότι εκτός από μια άλλη πολιτική Υγείας, χρειάζεται και μια **άλλη εργασιακή κουλτούρα** στα Νοσοκομεία για να πάει μπροστά η δημόσια περίθαλψη. Πρέπει να μιλήσουμε εμείς και όχι οι τεχνοκράτες των οικονομικών της Υγείας για ορθολογική και επιστημονικά τεκμηριωμένη αξιοποίηση της ιατρικής τεχνολογίας, των φαρμάκων και γενικότερα των πόρων, για χρηματοδότηση της επιστημονικής ενημέρωσης και επιμόρφωσης των γιατρών από το Κράτος, για βελτίωση της οργάνωσης και της διοικητικής υποστήριξης των νοσοκομείων, για **αξιόπιστους μηχανισμούς ελέγχου όχι μόνο του κόστους αλλά κυρίως της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών**. Είναι απόλυτα σωστή η θέση ότι αυτό που έχει ανάγκη το ΕΣΥ σήμερα είναι μια γενναία επένδυση σε ανθρώπινο δυναμικό αξιοκρατικά επιλεγμένο, καλά εκπαιδευμένο και αξιοπρεπώς αμειβόμενο. Όμως ταυτόχρονα πρέπει να πούμε ότι αυτό το ανθρώπινο δυναμικό οφείλει να υιοθετήσει μια στάση προσωπικής υπευθυνότητας, αξιοπρεπούς προσφοράς, επιστημονικής επάρκειας και ηθικής ακεραιότητας. Ότι εκτός από υποδομές και προσωπικό, στα νοσοκομεία σήμερα λείπει και η επιβράβευση της συλλογικής προσπάθειας, λείπει ο επιστημονικός διάλογος και η συνεργασία, λείπει το απαραίτητο κλίμα κοινωνικής, ηθικής και διοικητικής απαξίας όχι μόνο για τη διαφθορά αλλά και για τη λογική του βολέματος και της «ήσσονος προσπάθειας».

Κάποιοι ίσως αντιτείνουν ότι αυτή η «ατζέντα» αποπροσανατολίζει από τον κύριο στόχο που είναι να αλλάξουν οι πολιτικές και να αποτελέσει η δημόσια περίθαλψη πραγματικά πολιτική προτεραιότητα για το Κράτος. Όμως, άλλο ζήτημα είναι η σω-

στή ιεράρχηση των στόχων και άλλο η αποσιώπηση των προβλημάτων και η υποκριτική στάση απέναντι τους.

Η διεύρυνση της θεματολογίας του συνδικαλιστικού κινήματος των νοσοκομειακών γιατρών με τα παραπάνω προβλήματα, ενισχύει την πολιτική αξιοπιστία και την κοινωνική αποδοχή των γενικότερων αιτημάτων μας. Διευκολύνει την υπεράσπιση του ΕΣΥ με όρους κοινωνικού κινήματος, προωθεί τη συγκρότηση ενός πολιτικού και κοινωνικού μετώπου για Δημόσια Περίθαλψη υψηλής ποιότητας, με τη συμμετοχή των εργαζομένων στα νοσοκομεία, των ασθενών, των συνδικάτων, της Αυτοδιοίκησης. Είναι η μόνη πρόταση που, σε συνδυασμό με τους συλλογικούς αγώνες των νοσοκομειακών γιατρών, τη συντονισμένη δράση των Ενώσεων και την ανάδειξη μιας αξιόπιστης συνδικαλιστικής ηγεσίας στην ΟΕΝΓΕ, μπορεί να εξασφαλίσει ένα καλύτερο μέλλον για το ΕΣΥ και τον κλάδο.

1. Γραφάκου Ολγα, Παιδίατρος
2. Ιωαννίδου Ελένη, Παθολόγος, Γραμματέας Ένωσης Γιατρών ΕΣΥ
3. Μαρκάκης Χαράλαμπος, Παθολόγος ΜΕΘ, εκπρόσωπος των γιατρών στο ΔΣ του Νοσοκομείου
4. Νταουντάκη Ειρήνη, Νεφρολόγος
5. Ξανθός Ανδρέας, Μικροβιολόγος, Πρόεδρος Ένωσης Γιατρών ΕΣΥ Ρεθύμνου
6. Πολίτη Κάρην, Αναισθησιολόγος, Πρόεδρος Επιστημονικού Συμβουλίου Νοσοκομείου Ρεθύμνου
7. Σαβράμη Νικολία, Παιδίατρος
8. Σαμιώτης Ηλίας, Καρδιολόγος ΜΕΘ
9. Σαριδάκης Γιάννης, Ακτινολόγος, μέλος του ΔΣ της Ένωσης Γιατρών ΕΣΥ
10. Χριστοδουλάκης Εμμ, Οφθαλμίατρος